

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України

01.08.2022 № 688

ЗВІТ

**про завершення дослідно-експериментальної роботи
за темою «Управління реалізацією інноваційної моделі
навчально-виховного об'єднання»
на базі Броварського навчально-виховного об'єднання
Броварської міської ради Броварського району Київської області
за жовтень 2016 – червень 2022 роки**

Відповідно до Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 114, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 травня 2002 року за № 428/6716 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 23 листопада 2009 року № 1054), наказу Міністерства освіти і науки від 02.11.2016 № 1318 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі Броварського навчально-виховного об'єднання Броварської міської ради Київської області» впродовж 2016-2022 років педагогічним колективом Броварського навчально-виховного об'єднання проводилася дослідно-експериментальна робота за темою «Управління реалізацією інноваційної моделі навчально-виховного об'єднання».

Мета дослідження полягала в експериментальній перевірці ефективності управління реалізацією моделі Броварського навчально-виховного об'єднання як однієї з організаційних умов ефективності інноваційного розвитку закладу освіти. У відповідності до мети були визначені такі завдання дослідно-експериментальної роботи:

- визначити форми, підходи, технології управління та перевірити їх ефективність в умовах реалізації інноваційної моделі Броварського навчально-виховного об'єднання;
- забезпечити управління процесом формування і впливу

сприятливого освітнього простору на становлення успішного та конкурентоспроможного випускника шляхом неперервного розвитку особистості в навчально-виховному об'єднанні, до складу якого входять: Загальноосвітня школа I-II ступенів (повного дня), Центр розвитку дитини, Центр позашкільної освіти;

- забезпечити функціонування цілісної освітньої системи спрямованої на становлення випускника як громадянина, творчої особистості, фахівця.

На I (організаційно-підготовчому) етапі (жовтень 2016 р. – червень 2017 р.) були реалізовані завдання щодо нормативно-правового забезпечення експерименту, визначення та наукового обґрунтування теми, мети та завдань дослідно-експериментальної роботи, формування системи цілей і створення організаційного механізму їх досягнення. Відбувалося вивчення теоретико-методологічної основи, теорії і практики з проблем експерименту, здійснювалася підготовка педагогічного колективу закладу до роботи в умовах дослідно-експериментальної роботи шляхом проведення педагогічних рад, засідань професійних спільнот за участю науковців, тренінгових занять, організації роботи творчих груп.

З метою створення інформаційно-мотиваційного середовища та підвищення професійної компетентності педагогів за проблемами дослідження, зокрема, проведено психолого-педагогічний семінар «Інноваційна діяльність педагога» (27.03.2017 р.), педагогічні читання «Тенденції реформування освітньої галузі й становлення Нової української школи» (25.04.2017 р.). До обговорення були запропоновані питання розвитку творчого потенціалу педагогічних працівників, стилів взаємодії педагога й учня.

Управління закладом освіти як соціальною системою вимагає залучення до управлінських процесів широкого загалу педагогів, батьків та громадськості. З огляду на це, для успішної реалізації завдань дослідно-експериментальної роботи суб'єктами управління реалізацією інноваційної моделі на засадах державно-громадського управління педагогічною радою було визначено: адміністрацію та педагогічний колектив БНВО (науково-методичний, освітній

модулі), піклувальну раду та професійну громаду міста (модуль партнерства і взаємодії), учнівське самоврядування (соціально-ініціативний модуль).

У результаті діяльності на II (концептуально-діагностичному) етапі (серпень 2017 р. – червень 2018 р.) дослідно-експериментальної роботи проведено вхідну діагностику ефективності управлінської прогностичної системи, на основі якої розроблено Концепцію управління реалізацією інноваційної моделі Броварського навчально-виховного об'єднання як Школи зростання успішної особистості. Практичне значення Концепції полягає у визначенні дієвих і результативних форм, методів, технологій управління реалізацією моделі Броварського навчально-виховного об'єднання, апробації та експериментальному впровадженні ефективної системи управління.

У ході реалізації завдань III (формульованого) етапу (серпень 2018 р. – червень 2021 р.) досліджено організаційні, психолого-педагогічні умови забезпечення наступно-перспективних зв'язків між структурними підрозділами навчально-виховного об'єднання як Школи зростання успішної особистості, відбувалося узгодження взаємодії всіх суб'єктів експерименту, змістове наповнення моделі успішного випускника за складовими громадянин, творча особистість, фахівець.

Для системного управління, спрямованого на функціонування і розвиток інноваційної моделі Броварського навчально-виховного об'єднання здійснено стратегічне планування діяльності закладу, розроблено Стратегію розвитку на 2020-2025 роки (протокол педагогічної ради № 8 від 11.06.2020), Освітню програму на 2020-2025 роки (протокол педагогічної ради № 7 від 01.06.2020), Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти (протокол педагогічної ради № 3 від 21.10.2021). У них відображено процеси діагностування, аналізу, прогнозування, програмування, вироблення критеріїв оцінювання і моніторинг наслідків управлінських рішень та, відповідно, реформування організації і функціонування інноваційної моделі НВО.

Для забезпечення функціонування цілісної освітньої системи створено відділення: дошкільне, початкове, шкільне та професійне. У кожному відділенні освітній процес спрямований на навчання, виховання, профорієнтацію та творчість. У ході експерименту впроваджено варіативний зміст освіти,

експериментальні проєкти і програми, організаційне, навчально-методичне забезпечення інноваційних процесів.

Наступність і перспективність дошкільної та початкової освіти забезпечено шляхом запровадження інтегрованого навчання за тематичним підходом. Вертикальна інтеграція змісту навчального матеріалу з різних освітніх ліній навколо однієї теми розпочинається у Центрі розвитку дитини та продовжується в початковій школі на різних рівнях складності.

Освітня програма початкового відділення складена на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня. З метою забезпечення наступності між початковим та шкільним відділенням збільшено кількість годин на вивчення української мови, впроваджується курс за вибором «Логіка». У шкільному відділенні запроваджена модульна система навчання, яка відповідає Типовій освітній програмі закладів загальної середньої освіти II ступеня. Учні класу об'єднуються у групи (модулі) з урахуванням запитів батьків та можливостей дітей:

- модуль «Гуманітарний» – передбачає поглиблене вивчення англійської мови, впровадження факультативів філологічного напрямку: «Поетика», «Дивосвіт української літератури», «Література як мистецтво слова»;
- модуль «Технічний» – передбачає підсилене вивчення математики та інформатики, впровадження факультативів математично-економічного спрямування: «Логічні стежинки математики», «Фінансова грамотність» тощо.

Цілісний розвиток особистості забезпечується за рахунок інтеграції шкільної та позашкільної освіти. З цією метою функціонує мережа гуртків Центру позашкільної освіти БНВО, серед них гуртки образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, хореографії, англійської мови, ушу, плавання, хортингу, шахів, lego-конструювання (робототехніки), програмування, «Дизайн і технології» та інші.

Основою ефективного впровадження інтеграції шкільної та позашкільної освіти є чітке визначення мети та планування діяльності. Вчителі, керівники гуртків спільно коригують зміст навчальних програм гурткової роботи таким чином, щоб допомогти дітям не тільки засвоїти той чи інший навчальний предмет, а сприймати предмети та явища цілісно, системно та емоційно. В

календарно-тематичному плануванні гуртків ураховано, що в початковій школі відповідно до Концепції Нової української школи реалізується модель інтегрованого навчання за тематичними тижнями та місяцями.

Через навчальну діяльність на уроках, вивчення курсів за вибором, факультативів, організацію гурткової роботи здійснюється допрофільна підготовка учнів у початковому та шкільному відділеннях, що допоможе визначитися з вибором профілю навчання в старшій школі.

Реалізація моделі успішного випускника БНВО забезпечує неперервний розвиток успішної особистості та містить складові, орієнтири, навчально-методичне забезпечення, педагогічний інструментарій, ознаки успішного зростання, а також психодіагностичний інструментарій для визначення ефективності моделі. Формування ознак успішного зростання реалізується шляхом запровадження проєктів «Громадянин» (охоплює систему виховної та організаційно-масової роботи), «Фахівець» (забезпечується системною профорієнтаційною роботою за відповідним програмним забезпеченням у дошкільному та початковому відділеннях), «Крок у світ професій» (розпочинається у шкільному та завершується у професійному відділенні). Для реалізації складової «творча особистість» функціонує розвинена мережа гуртків Центру позашкільної освіти БНВО художньо-естетичного, науково-технічного, військово-патріотичного, гуманітарного та фізкультурно-спортивного напрямів, наявний вибір яких надає можливість дітям проявити себе у різних галузях науки, техніки, спорту та мистецтва. Визнання та презентація творчих здобутків вихованців є важливим аспектом роботи з обдарованими дітьми, який сприяє підвищенню самооцінки й створенню ситуації успіху.

Ефективність управління реалізацією інноваційної моделі навчально-виховного об'єднання забезпечується системною роботою щодо підвищення професійної компетентності педагогічних працівників БНВО. Науково-методичний супровід діяльності педагогічних працівників в умовах дослідно-експериментальної роботи є цілісною системою взаємопов'язаних дій та заходів, що ґрунтується на конкретному аналізі проблем, які виникають у педагогів. З цією метою впроваджено методичний проєкт «Сходінки до

педагогічного Олімпу», спрямований на забезпечення професійних запитів педагогів. Він втілюється у різних формах колективної, індивідуальної, самоосвітньої методичної роботи з використанням інноваційних форм, таких як: карусель інновацій, захист ідей, методичний кейс, зустріч у клубі творчої діяльності, тренінг, workshop, фасилітаційна сесія тощо. Це сприяє підвищенню рівня інноваційної компетентності педагогів, необхідної для науково-методичного та організаційно-управлінського супроводу інноваційних процесів.

З метою забезпечення дієвого партнерства з усіма учасниками освітнього процесу, розширення кола суб'єктів, зацікавлених в якості освіти, змістовному дозвіллі, всебічному розвитку здобувачів освіти запроваджено проєкт «Партнери в освіті – педагоги, батьки та громада», що дозволяє вирішувати складні питання життєтворчості, успішно досягати індивідуальних і суспільних цілей.

Психологічна служба забезпечує супровід усіх суб'єктів освітнього процесу (здобувачів освіти, педагогів, батьків) в усіх відділеннях. Постійно аналізується динаміка змін за складовими моделі успішного випускника, відбувається вчасне реагування на запити батьківського та педагогічного колективу для сприяння ефективному перебігу дослідно-експериментальної роботи. Результати досліджень були враховані під час індивідуальних консультацій та тренінгової роботи.

Протягом IV (узагальнювального) етапу (серпень 2021 р. – червень 2022 р.) здійснено системне оцінювання, узагальнення та систематизацію результатів дослідно-експериментальної роботи, пов'язаних з моніторингом ефективності роботи з реалізації завдань експерименту. Інформацію про хід експерименту висвітлено на веб-сайті Броварського навчально-виховного об'єднання. З метою популяризації отриманих результатів створено сайт «Портфоліо «Школи зростання успішної особистості» (<http://portfolio.bnvo.com.ua/>), який наповнювався матеріалами з досвіду реалізації згаданих вище проєктів, містить електронну збірку розробок уроків, занять, виховних заходів.

Багаторічний досвід зі створення освітнього середовища Броварського навчально-виховного об'єднання як простору для становлення успішної особистості було презентовано слухачам обласної педагогічної студії для керівників та педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти Київщини, яка працювала на базі Броварського навчально-виховного об'єднання протягом 2020/2021 н. р. За результатами моделювання з теми обласної педагогічної студії, завдячуючи конструктивній співпраці, укладено збірник «Успішний випускник: педагогічні інсайти» (протокол науково-методичної ради КНЗ КОР КОШОПК № 6 від 23.12.2021), в якому представлено сучасний педагогічний інструментарій для забезпечення успішної самореалізації випускника Нової української школи засобами проєктних технологій.

У ході експерименту успішно застосовано форми і методи управлінського впливу на ефективність інноваційних змін, цілісний, синергетичний, гуманістичний, стратегічний та адаптивний підходи; апробовано технології стратегічного планування, технології контролю, адаптивного управління персоналом, проєктно-цільового управління, підготовки, прийняття і реалізації управлінських рішень, тайм-менеджмент, інформаційно-комунікаційні та хмарні технології, що дало можливість підвищити якість, результативність та ефективність освітньої діяльності, забезпечити управління процесом формування і впливу сприятливого освітнього простору на становлення успішного та конкурентоспроможного випускника шляхом неперервного розвитку особистості в багатомірному закладі освіти.

Технологію управління реалізацією інноваційної моделі навчально-виховного об'єднання також представлено в науково-методичному посібнику «Школа зростання успішної особистості. Авторська модель Ірини Ткачук» (видавництво «Букрек», лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» № 221/12 – Г-843 від 12.08.2019). Ґрунтовний теоретичний аналіз доповнено прикладами практичного використання сучасного педагогічного інструментарію.

Отже, управління інноваційними процесами Броварського НВО є складною організаційно-структурною системою та водночас комплексом

взаємозалежних процесів з розробки та реалізації рішень, спрямованих на забезпечення функціонування та розвитку усіх структурних підрозділів закладу.

Система управління реалізацією інноваційної моделі навчально-виховного об'єднання ґрунтується на принципах: науковості, системності і цілісності, раціонального поєднання прав, обов'язків і відповідальності, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю, об'єктивності і повноти інформації, поєднання інтересів дітей і дорослих.

Науковий керівник,

кандидат педагогічних наук,
начальник відділу інноваційної
діяльності та дослідно-експериментальної
роботи ДНУ «Інститут модернізації
змісту освіти»

Світлана КИРИЛЕНКО

Директор

Броварського
навчально-виховного об'єднання,
кандидат філософських наук

Ірина ТКАЧУК

Координатор,

методист вищої категорії
відділу інноваційної діяльності
та дослідно-експериментальної роботи
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Галина САМОЙЛЕНКО